

بسم الله الرحمن الرحيم

# راهنمای برنامه توسعه راهبردی

## شهر اردبیل (اردییل ۱۴۰۰)

مؤلفان:

دکتر اکبر جعفری

(هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خاکی)

دلاور معصومی

(مدیر عامل شرکت مهندسين مشاور آگما)

مهندس قاسم فتحی

(رئیس کارگروه شهرسازی شرکت مهندسين مشاور آگما)

اکرم قبادی

(کارشناس سنجش از دور)

سرشناسه : اکبر جعفری،

عنوان و نام پدیدآور : راهنمای برنامه توسعه راهبردی شهر اردبیل (اردبیل ۱۴۰۰) // مولفان اکبر جعفری، دلاور معصومی، قاسم فتحی، اکرم قبادی،

مشخصات نشر : اردبیل: نگین سیلان، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۱۳۲ص؛ ۲۹×۲۲س.م.

شابک : 9786004310949

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : شهرسازی — ایران — اردبیل — آینده‌نگری

موضوع : City planning -- Iran -- Ardabil -- Forecasting

موضوع : شهرسازی — ایران — اردبیل — طرح و برنامه‌ریزی

موضوع : City planning -- Iran -- Ardabil -- Design

موضوع : توسعه پایدار — ایران — اردبیل

موضوع : Sustainable development -- Iran -- Ardabil

رده بندی کنگره : HT۱۶۹/الف۹۲الف۱۳۹۵۴۴

رده بندی دیویی : ۳۰۷/۱۲۱۶۰۹۵۵۳۱۲۲

شماره ثبت ملی : ۳۶۱۱۰۹۶

● عنوان کتاب : راهنمای توسعه راهبردی شهر اردبیل (اردبیل ۱۴۰۰)

● مؤلفین: دکتر اکبر جعفری<sup>۱</sup>، دلاور معصومی<sup>۲</sup>،

مهندس قاسم فتحی<sup>۳</sup>، اکرم قبادی<sup>۴</sup>

● ناشر: انتشارات نگین سیلان

● تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

● نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

● شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۱-۰۹۴-۹

۱- هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خلخال

۲- مدیر عامل شرکت مهندسين مشاور آگما

۳- رئیس کارگروه شهرسازی شرکت مهندسين مشاور آگما

۴- کارشناس سنجش از دور

## پیشگفتار

بدون شک شهر اردبیل با جمعیتی فراتر از ۵۰۰ هزار نفر، امروزه به یکی از مهمترین شهرهای کشور تبدیل شده است، این مهم هم به علت تراکم جمعیتی و هم به علت مرکزیت استان و همچنین خصوصیت گردشگری به جهت تاریخی و پایتخت تشییع بودن، اقلیم خنک آن در تابستان و دارا بودن مناطق طبیعی گردشگری، نزدیکی آن به شهر توریستی سرعین، ورود گردشگران خارجی و مرزی، لزوم برنامه ریزی توسعه ای زیرساختی- راهبردی در این شهر را هرچه پیشتر ایجاب می نماید. متأسفانه در حال حاضر شهر اردبیل آن جایگاه شایسته ای که باید در بعد ملی و بین المللی داشته می بود را ندارد و این امر دلایل فراوانی من الجمله: عدم برنامه ریزی مناسب، بحث تخصصی مدیریت شهری، رشد نامتوازن شهری، توسعه نابرابر مناطق شهری و محلات ۱۳گانه، عدم تصویب قوانین و لایحه های کارشناسی شده برای شهر، به حاشیه راندن پژوهش و دانش در بخش مدیریت شهری، کمبود منابع، نبود برنامه درآمد پایدار برای شهرداری که درآمدها صرفاً متکی به عوارض ها، مالیات و اجاره املاک و امثالهم باشد، در حاشیه بودن خرد جمعی و استفاده نکردن از نیروی متخصص و تحصیلکرده، عدم رویکرد اجتماع محور در شهرداری بطوریکه هیچ نشانه ای از تبدیل شدن شهرداری به نهاد اجتماعی نیست، اجرائی نشدن طرح های سرمایه منظر شهری و بافت های فرسوده بعلت کمبود منابع مالی، نبود تعریف مشخص از اقتصاد پایه شهر اردبیل و تعریف طرح جامع در این زمینه، تعریف نشدن استاندارد بخش حمل و نقل عمومی در شهر اردبیل، مشکلات زیرساختی در شهر اردبیل، شبکه فاضلاب شهری و... نبود دستورالعمل ها و طرح های کافی مصوب در زمینه مدیریت بحران و محاسبات ایمنی، جای خالی فن آوری در خدمت رسانی شهری به مردم و بحث شهر هوشمند، انسان محور نبودن شهر نبود دستورالعمل اجرائی در مورد استعداد گردشگری شهر (منطقه شورابیل، رودخانه بالیقلی چای و...)، اجرائی نشدن بسیاری از طرح های شهری بعلت کمبود منابع و موارد بسیاری که لزوم بازتعریف ساختار اداری مدیریتی شهر و همچنین تدوین سیاست های توسعه ای راهبردی و زیرساختی شهر را هرچه پیشتر لازم می نمایند. در این مجلد برنامه ۱۰ ساله توسعه ای راهبردی زیرساختی شهر اردبیل از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۴۰۰ با ۷ چشم انداز، ۲۷ راهبرد، ۲۰۳ سیاست اجرائی شبیه سازی گردیده است، که انتظار می رود مورد توجه مسئولین، شهروندان و عموم علاقمندان به توسعه شهر اردبیل در سطح محلی، ملی و حتی بین المللی قرار گیرد. از عموم شهروندان گرامی و متخصصین امر خواهشمند ما را از نظرات سازنده خویش بهره مند سازند.

## فهرست مطالب

|    |                                                                                                                                                 |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۷  | اهم اهداف برنامه راهبردی توسعه اردبیل ( اردبیل ۱۴۰۰ )                                                                                           |
| ۱۰ | معرفی اجمالی شهر اردبیل                                                                                                                         |
| ۱۰ | ۱- موقعیت جغرافیائی شهرستان اردبیل                                                                                                              |
| ۱۰ | ۲- سیمای اقلیمی شهر اردبیل                                                                                                                      |
| ۱۰ | ۳- مراحل توسعه شهر اردبیل                                                                                                                       |
| ۱۱ | ۴- محدوده شهر اردبیل                                                                                                                            |
| ۱۲ | ۵- بررسی بافت شهری اردبیل                                                                                                                       |
| ۱۷ | فصل اول کلیات برنامه                                                                                                                            |
| ۴۹ | فصل دوم تکالیف حوزه حمل و نقل و ترافیک                                                                                                          |
| ۴۹ | مقدمه                                                                                                                                           |
| ۵۱ | بخش اول: توسعه حمل و نقل عمومی و اصلاح شرایط فعلی                                                                                               |
| ۵۲ | بخش دوم: انسان محور بودن نظام حمل و نقل و ترافیک                                                                                                |
| ۵۳ | بخش سوم: مدیریت تسهیلات و تقاضای سفر                                                                                                            |
| ۵۴ | بخش چهارم: ایجاد هماهنگی بین کاربری مین و حمل و نقل                                                                                             |
| ۵۴ | بخش پنجم: استفاده از سیستم های هوشمند در مدیریت و روانسازی جریان ترافیک                                                                         |
| ۵۵ | بخش ششم: سازگاری سیستم ها و تسهیلات حمل و نقل با محیط زیست                                                                                      |
| ۵۵ | بخش هفتم: فراهم نمودن زمین ها و انجام اقدامات لازم برای جلب مشارکت عمومی و خصوصی و سازمان ها در طرح توسعه حمل و نقل عمومی شهر و اصلاح نظام فعلی |
| ۵۷ | فصل سوم تکالیف ماموریتی محیط زیست و خدشه ناپذیری                                                                                                |
| ۵۷ | مقدمه                                                                                                                                           |
| ۵۸ | بخش هشتم: توسعه یکپارچه و متوازن فضای سبز شهری و حومه شهر                                                                                       |
| ۵۹ | بخش نهم: ارتقاء سلامت، بهداشت و محیط زیست شهری و مدیریت زیست شهری                                                                               |
| ۶۱ | بخش دهم: زیباسازی و هویت بخشی سیما و منظر شهری                                                                                                  |
| ۶۱ | بخش یازدهم: تأمین مناسب زیرساخت نیازهای شهروندان در زمینه خدمات و امکانات شهری                                                                  |
| ۶۳ | فصل چهارم تکالیف حوزه ایمنی و مدیریت بحران                                                                                                      |
| ۶۳ | مقدمه                                                                                                                                           |
| ۶۴ | بخش دوازدهم: ایمن سازی شهر در برابر سوانح طبیعی و سوانح انسانی                                                                                  |
| ۶۵ | بخش سیزدهم: بهبود سیستم ایمنی و مدیریت بحران                                                                                                    |
| ۶۶ | بخش چهاردهم: ساختار و اصول پدافند غیرعامل شهر اردبیل                                                                                            |

|     |                                                                                                                                              |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۶۷  | فصل پنجم تکالیف حوزه شهرسازی و معماری                                                                                                        |
| ۶۷  | مقدمه                                                                                                                                        |
| ۶۸  | بخش پانزدهم: برنامه محوری در نظم بخشی به کالبد و فضای شهری شهر اردبیل در جهت توریستی سازی شهر اردبیل                                         |
| ۷۰  | بخش شانزدهم: نظارت بر ساخت و ساز در شهر اردبیل                                                                                               |
| ۷۰  | بخش هفدهم: بهسازی، نوسازی و بازسازی بافت فرسوده شهر اردبیل                                                                                   |
| ۷۱  | بخش هجدهم: احیاء و بازنمایی هویت دارالارشاد در منظر شهری اردبیل                                                                              |
| ۷۲  | بخش نوزدهم: توسعه فضاهای عمومی تفریحی، ورزشی و فضاهای فرهنگی و هنری و فضاهای اقتصادی شهر اردبیل در ابعاد شهری و ملی                          |
| ۷۳  | فصل ششم تکالیف حوزه مدیریت شهری، هوشمندسازی و اقتصاد شهری                                                                                    |
| ۷۳  | مقدمه                                                                                                                                        |
| ۷۴  | بخش بیستم: ایاب و مرجز مطالعات و تحقیقات شورای شهر اردبیل و ایجاد مجامع در شورای شهر و اصلاح و تجمیع کمیسیون های و ایجاد سامانه ملاقات مردمی |
| ۷۶  | بخش بیست و یکم: برنامه های ایجاد درآمد پایدار برای شهرداری اردبیل                                                                            |
| ۷۷  | بخش بیست و دوم: تحول ساختار سازمانی و دانش محور نمودن و هوشمندسازی شهرداری اردبیل در جهت ارائه خدمت به شهروندان و ایجاد خدمات ارتباطی        |
| ۷۹  | بخش بیست و سوم: توسعه اقتصاد شهری                                                                                                            |
| ۸۰  | بخش بیست و چهارم: مدیریت بهینه تامین و تخصیص اعتبارات                                                                                        |
| ۸۳  | فصل هفتم منابع تأمین و مصارف برنامه                                                                                                          |
| ۸۷  | فصل هشتم ارزیابی و نظارت بر حسن اجرای برنامه                                                                                                 |
| ۸۸  | پیوست ۱ خلاصه اهداف پیش بینی کمی حوزه های تکالیفی برنامه                                                                                     |
| ۱۰۱ | پیوست ۲ نمودارها و نقشه ها                                                                                                                   |
| ۱۱۸ | منابع                                                                                                                                        |